

LEERPLAN
BUITENGEWOON SECUNDAIR
ONDERWIJS BGV OV3

**Medewerker schilder- en
behangwerken**
Kwalificatiefase-Integratiefase
MSB-OV3

BRUSSEL

D/2023/13.758/355

Versie december 2023

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met nieuwe opleidingsprofielen. Voor het eerst is er gekozen om de opleidingsprofielen te vertalen in leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

Bij de opmaak van de leerplannen is er gekozen voor een maximale afstemming met verwante studierichtingen in het gewoon secundair onderwijs. Binnen het onderwijscontinuüm is dit van belang voor een vlotte transitie van leerlingen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

1.1 Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten

De leerplannen vertrekken vanuit **het vormingsconcept** van de katholieke dialogeschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

De leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de kwalificatie- of integratiefase. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de opleidingsfase. In de kwalificatie- of integratiefase onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. De leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de integratiefase of de A-finaliteit.

De leerplannen bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte, uitgaande van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze borgen de samenhang in de vorming van de opleidingsfase. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Waar relevant verwijzen de leerplannen naar de samenhang met ontwikkelingsdoelen algemene sociale vorming. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren **algemene sociale vorming** (incl. godsdienstleraren) en leraren **beroepsgerichte vorming** om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleeraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 Handelingsplanmatig werken

Voor leerlingen met een IAC die les volgen in het gewoon- of buitengewoon onderwijs en via die weg werken naar een studiebekrachtiging, geldt de decretale verplichting om te werken met het cyclisch proces van handelingsplanmatig werken. Op die manier wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de noden van de leerling. Voor hen vertrekken we vanuit de visie van ontwikkelingsgericht leren.

De leerling wordt centraal geplaatst vanuit de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig om verder of opnieuw tot ontwikkeling te komen?' De uitdaging bestaat erin om hoge verwachtingen te stellen in elk moment van leren en zo voor elke leerling binnen de zone van de naaste ontwikkeling een realistisch ontwikkelings- en toekomstperspectief na te streven. Vanuit de methodiek van handelingsplanmatig werken, gericht op zelfrealisatie, worden de vooropgestelde doelen vanuit een ruime beeldvorming nagestreefd en geëvalueerd. Daarbij primeert altijd de eigen groei van de leerling.

Het is de taak van de leerkracht om via een kwalitatieve interactiestijl, door bewust vragen te stellen vanuit het kader van mediërend leren, leerlingen mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces. De uitdaging bestaat erin voortdurend te reflecteren op inhoud, proces en eigen handelen.

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs wordt sterk ingezet op leren vanuit intentionaliteit (wat), betekenisverlening (waarom) en transcendentie (waar nog). Door intentionaliteit maken we in wederkerige communicatie leerlingen duidelijk wat ze gaan leren. Door betekenisverlening wordt ontdekt of begrepen waarom iets aangeleerd wordt en bij transcendentie wordt het leggen van transfers naar de eigen omgeving en andere contexten gestimuleerd.

De school dient enerzijds te reflecteren over die gespecialiseerde referentiekaders die hen ondersteunen om de ontwikkeling van de leerling in beeld te brengen. Anderzijds moet er ook nagedacht worden welke orthodidactiek en orthopedagogiek leraren ondersteunen om dat ontwikkelingsgericht proces in gang te zetten.

Dit leerplan beroepsgerichte vorming OV3 moet integraal gelezen worden binnen de principes van ontwikkelingsgericht leren en handelingsplanmatig werken. We kiezen ervoor om, rekening houdend met bovenstaande, maximaal dezelfde taal te hanteren over de verschillende onderwijsvormen heen.

1.3 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor wegwijzers. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen, betekent dat elke leerling **beloftedol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden te verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. Deze vormingscomponenten worden vervat in de verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen OV3. De aaneengesloten cirkel wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Verbindingen tussen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **multidisciplinaire teams** en binnen een **beleid van de school**. De ontwikkelingsdoelen en interdisciplinair werken helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, schoolteam, klassenraad, ...) maakt.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.4 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen BGV zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Om tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerling, kan de leraar vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit eigen accenten leggen. Door de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes (SOOB) van de leerlingen in kaart te brengen, worden doelen op maat van de leerlingen geselecteerd en kunnen er pedagogische en didactische keuzes gemaakt worden. In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen didactische wenken. Leraren(teams) werken handelingsplanmatig. Het is de bedoeling om vanuit verschillende disciplines te zoeken naar een didactiek/pedagogiek op maat. De SOOB zijn ook hier het uitgangspunt.

1.5 Differentiatie

Om optimale leeransen te bieden is differentiëren van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit hun eerdere opleiding, thuissituatie en diverse vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te hebben op de beginsituatiebepaling en vanuit dat gegeven, gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en handelingsplanmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

Differentiatie door leerinhouden aan te passen

Leerplannen bieden kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerling, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerling. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswerk, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in evaluatie en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar de leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.6 Opbouw van het leerplan

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de fase en met de onderliggende fases en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht.

Er zijn verschillende soorten doelen opgenomen in het leerplan:

Soort doel	Omschrijving	Verplicht onderdeel voor de studiebekrachtiging?
LPD	Leerplandoel: te realiseren	Ja
LPD +	Plusdoel: warm aanbevolen in functie van het te behalen curriculum.	Nee
LPD K	Keuzedoel: inspirerend doel ter uitbreiding van het curriculum voor een individuele leerling.	Nee

★ Waar relevant voegen we bij het leerplandoel een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen.

wenk In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan (wenk).

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan de competenties en kenniselementen uit het opleidingsprofiel die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Omschrijving van de studierichting

Het leerplan is opgemaakt voor de beroepsgerichte vorming van de Medewerker schilder- en behangwerken. Die studierichting wordt georganiseerd in BuSO OV3 binnen het studiedomein STEM.

In de studierichting Medewerker schilder- en behangwerken leren leerlingen helpen bij het behandelen van oppervlakken, zowel binnen als buiten, met daartoe geëigende producten en helpen bij het plaatsen van wandbekleding (behang, vlies, ...) om woningen en bouwwerken te beschermen en te verfraaien.

Doorheen de studierichting komen 2 verschillende contexten aan bod: Schilderen en behangen.

Bij het realiseren van het leerplan wordt er toegewerkt naar maximale zelfstandigheid van de leerling. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken van het leerplan aan bod laat komen.

2.2 Samenhang met de opleidingsfase

De studierichting Medewerker schilder- en behangwerken heeft een samenhang met de studierichting basis schilderen en behangen uit de opleidingsfase.

Daar leren leerlingen onder begeleiding oppervlakken behandelen, eenvoudige schilder- en behangwerken uitvoeren met daartoe geëigende producten en gereedschap teneinde te beschermen en te verfraaien.

2.3 Studiebekrachtiging

Naar gelang leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen behalen, kan de klassenraad één van volgende vormen van studiebekrachtiging uitreiken:

- een getuigschrift opleidingsvorm 3
- een getuigschrift, onderwijskwalificatie niveau 2
- een bewijs van deelkwalificatie: Medewerker schilderwerken
- een bewijs van deelkwalificatie: Medewerker behangwerken
- een bewijs van competenties
- een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Medewerker schilder- en behangwerken en het vormingsconcept

Het leerplan Medewerker schilder- en behangwerken is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische vorming en is er een verbinding met natuurwetenschappelijke vorming, wiskundige vorming en maatschappelijke vorming. De wegwijzers duurzaamheid en verbeelding maken er inherent deel van uit.

Natuurwetenschappelijke en technische vorming

In natuurwetenschappelijke en technische vorming wordt kennis opgebouwd via onderzoekend leren en leren onderzoeken. Door het uitvoeren van opdrachten en projecten in de context van schilder- en behangwerken leren leerlingen aan de hand van hulpmiddelen en meetinstrumenten te observeren, te meten, te onderzoeken. Ze leren op een veilige en duurzame manier omgaan met materialen, chemische stoffen en technische systemen. Leerlingen ontwikkelen technisch operationele vaardigheden en verwerven kennis van materialen, gereedschappen en machines.

Simulatie- en tekensoftware en een vlot gebruik van informaticatechnologieën kunnen een krachtig hulpmiddel zijn bij conceptvorming en het verwerven van inzicht in abstracte begrippen. Dat geldt zowel voor het bekijken en gebruiken van simulaties, als voor het zelf creëren ervan.

Wiskundige vorming

Wiskunde is een taal om patronen in de werkelijkheid compact en ondubbelzinnig te beschrijven en wordt daarvoor veelvuldig gebruikt in wetenschap en techniek. Een vlot gebruik van wiskundige symbolen en kennis van bewerkingen en conventies zijn noodzakelijke vaardigheden om zowel wetenschappelijke als technologische kennis te verwerven en te communiceren. Wiskunde is ook een krachtig instrument om complexe problemen te beschrijven en op te lossen. Het leerplan Medewerker schilder- en behangwerken bieden een waaier aan opportuniteiten om de leerlingen te laten inzien hoe (op het eerste zicht abstracte) wiskundige technieken concrete toepassingen hebben.

Maatschappelijke vorming

Doorheen hun technische vorming worden leerlingen geconfronteerd met maatschappelijke vraagstukken over innovatie, duurzaamheid, samenwerken, circulaire economie, veiligheid ... Leerlingen leren om zelf bij te dragen aan en hun zegje te doen over maatschappelijke aspecten.

De **wegwijzers duurzaamheid en verbeelding** kleuren het leerplan Medewerker schilder- en behangwerken. Vanuit duurzaamheid wordt de intrinsieke verbondenheid van alle dingen en mensen en het behoud van en het streven naar een betere duurzame wereld beklemtoond. Inhoudelijk gaat het ook om het belang van duurzaam omgaan met technologie, om aandacht en zorg voor het milieu, om veilig en ergonomisch werken en circulaire economie.

Verbeelding geeft leraren en leerlingen zuurstof om uitdagingen, vragen en problemen niet op één bepaalde manier op te lossen of te beantwoorden en om vooropgestelde methodes niet slaafs te volgen. De praktijk heeft immers in essentie een creatief karakter.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Technische vaardigheden en werkwijzen ontwikkelen

De leerlingen ontwikkelen technisch-operationele vaardigheden. Ze zijn taakgericht in hun concretisering en denken in functie van het technisch proces, de afwerkingsgraad, het eindresultaat en klanttevredenheid. Ze leren om geïnformeerd en toepassingsgericht te werken met materialen en grondstoffen. Ze leren meetinstrumenten gebruiken, nieuwe technologieën toepassen en omgaan met grootheden en eenheden.

Technologische kennis verwerven

De leerlingen verwerven contextgericht inzicht en leren verbanden leggen tussen ondergronden, producten en uitvoeringstechnieken met als doel schilder- en behangwerken correct aan te brengen en af te werken. Daarbij zetten ze ook digitale technologieën in.

Realisatietechnieken toepassen in technische processen, constructies en systemen

De leerlingen leren technische systemen gebruiken en processen toepassen in projecten met betrekking tot het gebruiksklaar maken van producten, het effen en zuiver maken van ondergronden, het realiseren van beschermings-, afwerkings- en decoratieve verfraaiingswerken. Ze maken gebruik van nieuwe systemen en technologieën. Zorg voor het milieu, veilig en ergonomisch werken en circulaire economie vormen een rode draad doorheen de studierichting.

3.3 Opbouw

De leerplandoelen Medewerker schilder- en behangwerken zetten in op een grondige voorbereiding, materialenkennis, het technisch proces, het efficiënt toepassen van systemen en het inzetten van digitale technologieën.

De leerplandoelen zijn geordend volgens onderstaande clusters:

- de opdracht procesmatig voorbereiden (1/4);
- de opdracht volgens voorbereiding realiseren en afwerken met aandacht voor preventie en milieu (3/4).

3.4 Samenhang ASV - BGV

Het leerplan medewerker schilder- en behangwerken is een leerplan voor de beroepsgerichte vorming (BGV) en heeft een relatie met de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming (ASV).

- Burgerzin
- Rekenvaardigheden
- Taalvaardigheid
- Gezondheidseducatie
- Leren leren
- Lichamelijke opvoeding
- Milieueducatie
- Sociaal-emotionele educatie
- Vrijtijdsvaardigheden
- ICT

Een aantal tot de ASV horende inzichten, vaardigheden en attitudes zijn van fundamenteel belang voor de arbeidsvoorbereiding.

De aanbieder bepaalt zelf hoe de ontwikkelingsdoelen van de algemene en sociale vorming én de levensbeschouwing georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.

3.5 Aandachtspunten

Het leerplan als één geheel

Om dit leerplan kwaliteitsvol te realiseren is het belangrijk om het verwerven van kennis en vaardigheden in de lespraktijk, zowel op school als op de werkplek, op elkaar af te stemmen. Die afstemming is ook van belang in functie van het realiseren van projecten. Het is belangrijk om het leerplan als één geheel te beschouwen waarbij verschillende leerplandoelen niet zonder elkaar kunnen. De ordening in dit leerplan leidt niet tot een strakke opdeling in afzonderlijke delen. Het is cruciaal om steeds de verbinding te maken met de activiteiten en de projecten op de werkplek. Om het technisch proces correct te begrijpen en efficiënt toe te passen zijn een goede ontleding van de opdracht en grondige voorbereiding noodzakelijk vooraleer over te gaan tot realisaties.

Overleg en een planmatige aanpak, gelijkgericht werken en evalueren zijn noodzakelijk. Dit leerplan biedt de leraar de mogelijkheid om een meer coachende houding aan te nemen. De juiste keuze van projecten met de nodige afwisseling en uitdagingen met groeikansen voor de leerlingen zijn hierbij van doorslaggevend belang

Dit leerplan beperkt zich tot het meehelpen bij het realiseren van schilderwerken zowel binnen als buiten en behangwerken.

Veiligheid

Het is belangrijk om er de leerlingen op te attenderen dat de werkplek van een huisschilder en behanger een tijdelijk karakter heeft waardoor er regelmatig onvoldoende aandacht wordt besteed aan het toepassen van alle veiligheidsmaatregelen en -voorzieningen. Het is noodzakelijk om regelmatig de afspraken op te frissen of een toolboxmeeting te organiseren over bepaalde veiligheidsthema's. Voor stages en duaal leren kan je daarover in overleg gaan met de mentor om specifieke noden op te sporen.

Het gebruiken van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen, handelen volgens de veiligheidsvoorschriften, veiligheidsinstructiekaarten, werkinstructiekaarten en gebruiksinstructies zijn een permanent aandachtspunt.

Alle leerplandoelen moeten in voldoende mate behaald worden (resultaatsverplichting).

Voor de ontwikkelingsdoelen hebben we een inspanningsverplichting.

4 Leerplandoelen

LPD 1 De leerlingen werken in teamverband

- ★ Building Information Modeling (BIM)
Communicatietechnieken

Wenk: Je kan aandacht hebben voor de organisatie en afspraken tussen de school en het bedrijf. Meerdere leerplandoelen uit dit leerplan maken het mogelijk om de

organisatiecultuur van het bedrijf te leren kennen en maken duidelijk dat de communicatie tussen arbeiders, werkgever, (onder-)aannemers, architect, werfleider, veiligheidscoördinator en leerlingen belangrijk zijn.

Wenk: Je kan verwijzen naar de wensen van de klant geformuleerd aan de binnenhuisarchitect en schilder-decorateur waarbij continu afstemming is van keuze van materialen en ornamenten, kleur- en structuurbepaling ... Je kan er ook op wijzen dat het belangrijk is om procedures correct op te volgen, bijvoorbeeld in functie van droogprocessen.

4.1 De opdracht procesmatig voorbereiden

LPD 2 De leerlingen onderzoeken de aard, de staat en implicaties van de ondergrond.

★ EPB: basisprincipes

Fysische en chemische verschijnselen in verband met gebouwen (porositeit, capillariteit, condensatie, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen, vorming van schimmels, mossen en houtziekten, ...)

Staat van het oppervlak: nieuw, oud, beschadigd, aangetast door vocht, roest, schimmel, alkaliteit, parasieten, ...

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- behandelde en onbehandelde ondergrond;
- goede en slechte staat;
- vochtigheid van de ondergrond.

Wenk: Je kan de leerlingen leren welke beslissingen te nemen ten gevolge van de ondergrond en welke de gevolgen zijn voor schilder- en decoratiewerken.

Wenk: Je kan hen leren de vochtigheid van de ondergrond meten.

Wenk: In het kader van duurzaam bouwen en zorgzaam omspringen met materialen kan je aandacht besteden aan het belang van circulair bouwen en de levenscyclusanalyse, hergebruik van verven.

LPD 3 De leerlingen leggen het verband tussen eigenschappen van ondergronden, producten en afwerking.

- ★ Afwerkingsproducten en toevoegingsmiddelen: toepassingsmogelijkheden, kwalitatieve kenmerken, uitzicht, mengverhoudingen, pigmenten, kleurbenamingen, verenigbaarheid, neveneffecten, veiligheids- en recyclagevoorschriften, ...;
- Oliën, oplos- en verdunnings- en verhardingsmiddelen: toepassingen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- Ondergronden: houtsoorten, plaatmaterialen, metaal, steen, pleisterwerk;
- Eigenschappen: poreuze en niet-poreuze ondergronden;
- Afwerkingen: transparant, halfdekkend, dekkend, glansgraden.

Wenk: Bij de eigenschappen van ondergronden kan je aandacht hebben voor porositeit, capillariteit, condensatie, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen, vorming van schimmels, mossen en houtaantasting.

Wenk: Bij de producteigenschappen kan je aandacht hebben voor hechting, dekkraft, vochtregularisatie, droogtijden, viscositeit, bescherming, elasticiteit, implicaties voor schilderwerken en aanbrengmethoden.

Wenk: Je kan de leerlingen leren het juiste gereedschap en de aanbrengmethode te kiezen volgens de producteigenschappen.

Wenk: Je kan de leerlingen via proeven een productanalyse laten uitvoeren om de juiste productkeuze te maken qua hechting en afwerkingseisen.

Wenk: Je kan de leerlingen leren rekening te houden met de omgevingsfactoren.

LPD 4 De leerlingen zoeken kleurtonen en stellen kleuren samen volgens kleurstalen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan kleurenleer, primaire, secundaire en tertiaire kleuren en aan de kleur- en dekkraft.

Wenk: Je kan de leerlingen leren werken met de meest hedendaagse en moderne technieken om kleurtonen te zoeken en samen te stellen in functie van hun projectopdracht. Je kan hen leren werken met een kleurenspectrometer en hen wijzen op kleurcontrasten en achromatische kleuren.

LPD 5 De leerlingen plannen en bereiden de werkzaamheden voor schilder- en behangwerken voor en houden de werkadministratie bij.

- ★ Functies van woonruimtes
Opeenvolgende stappen bij manueel schilderwerk
Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
Vakterminologie

Wenk: Je kan de leerlingen werkdocumenten leren lezen, interpreteren en begrijpen

Wenk: Je kan de leerlingen relevante informatie laten gebruiken om de werkvolgorde en de werkvoorbereiding te bepalen. Je kan hen stapsgewijs laten groeien in het ontdekken van het technisch proces en het zelfstandig opmaken van het stappenplan. Je kan een sjabloon aanreiken waarbinnen gewerkt zal worden.

Wenk: Je kan de leerlingen oplossingsgericht leren denken en de gemaakte keuzes laten uiteenzetten en motiveren.

LPD 6 De leerlingen gebruiken digitale technologieën en digitale meetinstrumenten bij het voorbereiden en uitvoeren van hun opdracht.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om digitale meetapparatuur te gebruiken en de data over te nemen voor het opstellen van een meetstaat.

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik te maken van digitale tools om een kleurenstudie uit te voeren.

Wenk: Je kan gebruik maken van virtual reality om leerlingen vertrouwd te maken met gevaarlijke situaties op de werkplek.

Wenk: Je kan gebruik maken van virtual reality om uitvoeringsvormen en technieken aan te leren en ontwerpbeslissingen te nemen.

Wenk: Je kan gebruik maken van virtual reality om data te verzamelen in functie van meetstaten.

Wenk: Je kan ook gebruik maken van digitale vochtmeting, digitale uitzettools, lasers.

Wenk: Je kan de leerlingen een digitaal moodboard leren maken.

LPD 7 De leerlingen lezen en interpreteren plannen en uitvoeringstekeningen..

Wenk: Bij het lezen van tekeningen kan je aandacht besteden aan tekenafspraken, het aflezen van de juiste afmetingen en eenheden, en aan schaalberekening.

Wenk: Je kan de leerlingen ook leren om het eigen project of een onderdeel ervan te modelleren in 3D met CAD. Modelleren betekent het tekenen of het samenstellen van uitvoeringsdetails om inzicht in het eigen project of een onderdeel ervan te verwerven. Je kan gebruik maken van simulatiesoftware. Het kan volstaan om leerlingen voorbereide tekeningen te laten aanvullen. Je kan de leerlingen schetsen en waarnemingsschetsen leren gebruiken als communicatiemiddel in functie van de voorbereiding op het CAD-tekenen. Je kan de leerlingen leren gebruik te maken van digitale tools om kleurenstudie uit te voeren.

Wenk: Je kan dit realiseren in samenhang met LPD 22+

LPD 8 De leerlingen optimaliseren digitaal meetgegevens en materialen, stellen de materiaalstaat op en berekenen materiaalhoeveelheden.

★ Geoptimaliseerd verbruik van materialen en grondstoffen

Wenk: je kan aandacht besteden aan het inzetten op leerwinst door gebruik te maken van gepaste software en ter beschikking gestelde digitale tools. Je kan een digitaal rekenblad als sjabloon aanreiken.

4.2 De opdracht volgens voorbereiding realiseren met aandacht voor preventie en milieu

LPD 9 De leerlingen nemen een ergonomische houding aan bij werkzaamheden.

★ Ergonomische hef- en tiltechnieken

Wenk: Je kan je als leraar laten inspireren door de Codex met een geheel van technische en organisatorische maatregelen met als doel arbeidsongevallen en beroepsziekten te voorkomen. Een ergonomische houding aannemen bij kantoorwerk en bij het uitvoeren van schilderwerken draagt bij tot het verhogen van het welbevinden op het werk. Het is belangrijk dat de leerlingen de juiste technieken aanleren bij heffen, tillen, hijsen en verplaatsen.

Wenk: Je kan ergonomische werkhoudingen aanleren en laten toepassen uit respect voor het eigen lichaam, zijn mogelijkheden en beperkingen volgens fysieke belastingen.

Wenk: Het vergelijken van de lichaamshouding (statisch, dynamisch) van een medeleerling met een referentiebeeld is een eerste stap om zich bewust te worden van de eigen houding, bv. bij het dragen van planken en toestellen,

verfpoten met grote hoeveelheden, ladders, steigeronderdelen ... de houding bij bepaalde werkzaamheden (hoogte t.o.v. eigen lichaamslengte).

Wenk: Je kan gebruik maken van ergonomische hulpmiddelen zoals een exoskelet voor schouders.

LPD 10 De leerlingen werken op een veilige en duurzame manier met materialen, stoffen en technische systemen en gebruiken persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.

- ★ Hygiëne-, veiligheids-, milieu- en welzijnsvoorschriften
Specifieke risico's bij het gebruik van solventen, de grenswaarden voor blootstelling en de nodige preventiemaatregelen
Specifieke risico's waaronder risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, lawaai, trillingen, brand, explosies
(Veiligheids)pictogrammen

Wenk: Dit leerplandoel kan je in samenhang zien met LPD 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25.

Wenk: Je kan de leerlingen trainen om steeds de gepaste collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken.

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik te maken van instructiekaarten voor technische systemen, productetiketten, pictogrammen, H/P-zinnen, onderhoudsvoorschriften en handleidingen. Het is belangrijk dat ze pictogrammen en symbolen leren interpreteren.

Wenk: Je kan de leerlingen leren milieubewuste keuzes te maken voor materialen, beschermings- en afwerkingsproducten, lijmen, onderhoudsproducten en werkwijzen om chemisch en niet-biologisch afbreekbaar afval te vermijden.

Wenk: Je kan de leerlingen leren ordelijk werken en alert te zijn voor energie die kan vrijkomen onder de vorm van warmte zoals op voden na het werken met afwerkolie en alert te zijn voor het gevaar van giftige, ontvlambare en explosieve producten, oplos-, verdunnings- en verhardingsmiddelen, zowel bij gebruik als bij het opbergen en stockage ervan.

Wenk: Je leert de leerlingen leren aandacht te hebben voor gevaarlijke en niet gevaarlijke producten, grenswaarden bij gebruik van solventen en preventief maatregelen te nemen. Je leert ze ook om rekening te houden met omgevingsfactoren zoals temperatuur en ventilatie.

Wenk: Afwerkingsproducten en toevoegingsmiddelen: toepassingsmogelijkheden, kwalitatieve kenmerken, uitzicht, mengverhoudingen, pigmenten, kleurbenamingen, verenigbaarheid, neveneffecten, veiligheids- en recyclagevoorschriften, ...

Wenk: Je kan de leerlingen leren asbesthoudende producten op de werkplek te herkennen.

LPD 11 De leerlingen sorteren restmateriaal en afval volgens gekregen instructies en conform veiligheids- en milieuvoorschriften.

★ Traceerbaarheid van producten

Wenk: je kan de leerlingen leren handelen volgens de afspraken en sorteerregels. Je kan hen informeren over de richtlijnen i.v.m. het omgaan met chemisch en biologisch afval.

Wenk: Je kan de leerlingen laten onderzoeken wat er met de afvalstromen en restmaterialen van hun eigen project gebeurt na het verlaten van de werkplaats. Je laat hen stilstaan bij de invloed van het sorteren op afvalverwerking en recyclage.

Wenk: Je kan de leerlingen een kritische kijk op afval en restmateriaal aanleren in functie van het zorgzaam omspringen met materialen en verven en het hergebruik bij circulaire economie.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om bij het reinigen van verfrullen, borstels en kwasten een milieuvriendelijke gedachte te hanteren door gebruikt water opnieuw te gebruiken en de vaste stoffen afzonderlijk te sorteren. Een reinigingstoestel voor verfrullen en -borstels is aangewezen.

LPD 12 De leerlingen organiseren hun werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde.

★ Signalisatievoorschriften

Wenk: Je kan de werkplek leren organiseren op basis van een werkmethode (schilderwerken, behangen, plaatsen van sierlijsten...). Daarbij kan je verwijzen naar ergonomisch, vlot en efficiënt werken en het aanbrengen van signalisatie. Je kan aandacht besteden aan het verplaatsen en afdekken goederen..

Wenk: Je de leerlingen leren enkel de benodigde gereedschappen en materialen ter beschikking te hebben. Je kan de leerlingen de attitude aanleren om gedisciplineerd en zorgzaam om te springen met materialen, gereedschappen en hulpmiddelen en hen leren hoe stof- en lawaaihinder te beperken.

LPD 13 De leerlingen controleren de veiligheidsvoorzieningen aan machines, toestellen en hulpmiddelen aan de hand van veiligheidsinstructiekaarten en melden afwijkingen, storingen en gebreken.

★ Elektrisch, pneumatisch en handgereedschap en machines: werking en veiligheidsaspecten

Wenk: Je kan de nadruk leggen op preventief onderhoud en het beschikbaar zijn van onderhoudsfiches. Het is belangrijk dat leerlingen spontaan de informatie op de veiligheidsinstructiekaarten leren gebruiken.

Wenk: In het belang van de collectieve veiligheid kan je de leerlingen leren communiceren met elkaar, de leraar en de mentor om ongevallen te vermijden door afwijkingen, storingen en gebreken te melden.

LPD 14 De leerlingen selecteren en gebruiken machines, toestellen en veiligheidsvoorzieningen op een correcte en veilige manier volgens de gekregen instructies.

Wenk: Om stofhinder te beperken leren de leerlingen de attitude aan te nemen om schuurmachines aan te sluiten op een mobiele stofzuiger.

Wenk: Je kan bij het gebruik van het afstoomapparaat wijzen op gevaar van elektrisering.

LPD 15 De leerlingen werken veilig op hoogte volgens voorschriften.

- ★ Maatregelen ter preventie van het vallen van personen en voorwerpen van een (rol)steiger
Opbouw van rolsteigers en voorwaarden om ze te betreden

Wenk: In de tweede graad wordt dit beperkt tot het gebruik van kleine trapladders en rolsteigers op beperkte hoogte.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om ladders enkel als verplaatsingsmiddel te gebruiken en steigers volgens voorschriften en opleiding. Daarbij kan je aandacht besteden aan het opbouwen van rolsteigers.

LPD 16 De leerlingen beheren, onderhouden en reinigen materiaal, toestellen, gereedschappen en machines.

- ★ Duurzaam verbruik van materialen, water en energie

Wenk: Om dagelijks kwalitatief goed werk te realiseren, leren de leerlingen aandacht te hebben voor het reinigen en ordelijk wegbergen van materiaal: toestellen en gereedschappen in magazijn, kasten en eigen gereedschapskoffer, bestelwagen.

LPD 17 De leerlingen helpen bij het voorbereiden van de oppervlakken in functie van beschermen en verfraaien.

- ★ Decapeer- en schuurmiddelen: soorten, gebruik en toepassingen

Wenk: je kan aandacht besteden aan:

- verwijderen van oude afwerkklagen, schuren;
- ontvetten, ontstoffen, reinigen;
- afplakken;
- aanbrengen van fixeer-, impregneer-, isoleermiddel;
- afkitten;
- afbijt- en schuurmiddelen.

LPD 18 De leerlingen helpen bij het gebruiksklaar maken van afwerkingsproducten, plamuren en lijmen.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- mengverhoudingen;
- viscositeit;

- homogeen mengsel;
- samenstelling van de producten;
- pigmenten, verharder, verdunner;
- dagvoorraad voor het eigen project.

Wenk: je kan de leerlingen leren de veiligheids-, productvoorschriften en gebruiksaanwijzingen lezen, interpreteren en toepassen.

Wenk: Je kan de leerlingen leren hoe stalen te plaatsen.

Wenk: Je kan de leerlingen leren aandacht te schenken aan de potliffe en die te respecteren in functie van kwaliteitsvolle eindresultaten.

LPD 19 De leerlingen helpen bij het plamuren, het opvullen van barsten en het herstellen van de oppervlakken in functie van beschermen en verfraaien.

Wenk: Je kan de leerlingen leren plamuurwerken in een vlotte beweging uitvoeren en aandacht te hebben voor het zorgzaam omgaan met het product.

Wenk: Je kan referentiemateriaal aanreiken om het geplamuurde oppervlak te controleren.

LPD 20 De leerlingen helpen bij het aanbrengen van vliesbehang.

Wenk: Je kan de leerlingen knip- en snijtechnieken leren in functie van het vliesbehang en hen leren de lijm aan te brengen volgens instructie van de fabrikant.

LPD 21 De leerlingen helpen bij het manueel schilderen van oppervlakken zowel binnen als buiten.

Wenk: je kan aandacht besteden aan:

- het aflijnen;
- de opbouw van verfsystemen;
- de kleur van de grondlaag afgestemd op de kleur van de eindlaag;
- de functie van de schilderwerken: beschermend of decoratief.

Duiding: Decoratieve schilderwerken en -technieken komen in deze studierichting niet aan bod.

LPD 22 + De leerlingen helpen bij het aanbrengen van ornamenten en sierlijsten.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- eenvoudige toepassingen op de muur of het maken van kaders;
- 2D-muurlijsten en plinten;
- het afwerken van ornamenten en sierlijsten met verschillende technieken.

LPD 23 De leerlingen helpen bij het voorbereiden van de oppervlakken in functie van de te plaatsen wandbekleding.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- verwijderen van oude afwerklagen;
- schuren;
- ontvetten, ontstoffen, reinigen;
- aanbrengen van fixeer-, impregneer-, isoleermiddel.

Wenk: Je kan de leerlingen leren uitlijnen met schietlood, waterpas, laser.

LPD 24 De leerlingen helpen bij het aanbrengen van wandbekleding.

- ★ Lijmsorten en toepassingen
Behang: plan, soorten, plaatsingstechnieken
Versnijdingsvoorschriften.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan:

- soorten wandbekleding en eigenschappen;
- knip- en snijtechnieken, -voorschriften.
- uitlijn- en plaatsingstechnieken.
- lijmsorten en technieken;
- dubbel doorsnijden zoals bijvoorbeeld bij patchwork.

Wenk: Je hebt aandacht besteden aan het oefenen van knip en snijwerk oefenen, het plaatsen van loodlijnen en het oefenen op rechte banen. Je kan starten met wandbekleding zonder motief.

LPD 25 De leerlingen helpen bij het afronden van de werkzaamheden en laten de werkplek ordelijk achter.

Wenk: Je kan de leerlingen leren interne afspraken en deze op de werkplek bij een klant te respecteren.

Wenk: Je kan de leerlingen leren om zorgvuldig het beschermingsmateriaal te verwijderen.

LPD 26 De leerlingen helpen de kwaliteit van de schilder- en behangwerken op basis van meetbare evaluatiecriteria te bewaken.

- ★ Kwaliteitsnormen, waarden en toleranties

Wenk: Met het oog op gelijkgerichtheid en zelfevaluatie maak je binnen de vakgroep afspraken omtrent meetbare criteria. Je leert de leerlingen om gedurende het hele technisch proces kwaliteitsbewust te handelen door continu maatvoeringen te controleren en meetbare evaluatiecriteria te hanteren voor o.a. materiaalstaat, bewerkingsvolgorde, de bereikte onderzoeksresultaten, tekenwerk, meetstaat, voorcalculatie, het plamuren en glad zetten van oppervlakken, het proces en resultaten bij schilder- en behangwerken.

Wenk: Je kan de leerlingen leren werken met referentiemateriaal voor controle op de resultaten na het plamuren, schilderen en behangen.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school, de werkplek of een extern opleidingscentrum minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden afgestemd op elkaar en in samenhang aan te reiken en het projectmatig werken te versterken is een goed uitgerust competentiecentrum noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het (bij voorkeur nabijgelegen) instructielokaal in visie één geheel vormen.

- Een werkzone

Een goed geventileerde en goede verlichte ruimte voor het realiseren van de competenties van een medewerker schilder- en behangwerken. Daarnaast wordt ook een ruimte voorzien als opslagruimte voor materiaal, gereedschappen en toestellen.

- Een wasgelegenheid met gescheiden kleedruimte (j/m) voor de leerlingen en voor de leraren.
- Een instructielokaal
 - dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
 - met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
 - met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
 - met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
 - met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
 - met de mogelijkheid om leerinhouden te tonen en demonstreren.
 - met de nodige didactische middelen, meettoestellen, opstellingen, materialen of hulpmiddelen volgens de recentste technologieën die toelaten om de leerstof geïntegreerd aan te bieden.
- Opslagruimte voor afwerkingsproducten
 - Explosie-, brand-, vorst- en lekvrij
 - Stapelrekken
 - Lijst van de producten
 - Veiligheidsvoorschriften
 - Afwerkingsproducten

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- Preventie
 - Afvalbakken - verschillende soorten
 - Brandblusapparaten

- EHBO-koffer
 - Risicoanalyse van de werkplaats
 - Signalisatiemateriaal
 - Schoonmaakgerief
 - Technische fiches van de aanwezige producten
 - Veiligheidssteekkaarten van de producten
 - Veiligheidsinstructiekaarten
 - Werkplaatsreglement
- Demonstratiemateriaal
 - Referentiemateriaal afwerkingstechnieken / stalenkoffers
- Meten en controleren
 - Moderne meetapparatuur zoals digitale afstandsmeter en laserwaterpas
 - Viscositeitsbeker
 - Vochtigheidsmeter
 - Handmeetgereedschappen
- De essentiële machines en toestellen voor een schilder-decorateur:
 - Accu schroevendraaier
 - Behangtafel – inklapbaar
 - Boormachine
 - Heteluchtpistool
 - Mengapparatuur met verschillende roerstaven
 - Reinigingsapparatuur met scheidingsstelsel en slijtmiddel
 - Schuurmachines
 - Snijapparaat voor vlies
 - Stof- en waterzuiger
 - Verlegsnoeren los en op rol
 - Verstekzaagmachine
 - Werfverlichting
- Materiaal en producten voor het realiseren van binnen- en buitenschilderwerken en behangwerken
 - Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur
 - Dubbele trapladder – klein/groot
 - Rolsteiger
 - Steigerplanken

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Preventie
 - Handschoenen
 - Kniebeschermers

- Gas- en stofmaskers
 - Oorbeschermers
 - Veiligheidsbril
 - Veiligheidsschoenen
 - Werkkledij
- Basis meetgereedschappen en de gereedschappen van een schilder-decorateur voor het realiseren van schilder- en behangwerken.
 - Voor het werken op hoogte, inclusief beveiligingsapparatuur
 - Kleine dubbele trapladder

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in de leerplandoelen.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	

Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de competenties of de kenniselementen van het opleidingsprofiel realiseren.

Leerplandoel	Competenties of kenniselementen opleidingsprofiel
1	OP 01; OP a; OP x
2	OP d; OP ee; OP ff; OP jj
3	OP ii; OP mm; OP ss
4	OP mm
5	OP 03; OP 7; OP b; OP h; OP y; OP cc; OP nn
6	OP y; OP bb
7	OP y
8	OP 03; OP l; OP 8; OP y; OP aa
9	OP 02; OP j; OP dd
10	OP 02; OP 03; OP e; OP f; OP g; OP i; OP gg
11	OP 02; OP 03; OP k; OP z;

12	OP 05; OP r; OP s
13	OP 04; OP o; OP p
14	OP n
15	OP 04; OP 06; OP t; OP u; OP v; OP w
16	OP 04; OP 07; OP m; OP q
17	OP 07; OP 09; OP hh
18	OP 07; OP 10
19	OP 07; OP 08
20	OP 07; OP 08; OP ll
21	OP 07; OP 11
22	+ -
23	OP 07; OP 12
24	OP 07; OP 13; OP kk; OP oo; OP pp; OP qq; OP rr
25	OP 07; OP 14
26	OP 2; OP c

7.2

Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel

Generieke competenties	Kenniselementen
1. Werkt in teamverband	a. Communicatietechnieken
2. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn	b. Vakterminologie
3. Werkt economisch en duurzaam	c. Kwaliteitsnormen, waarden en toleranties
4. Selecteert, controleert, gebruikt, onderhoudt en reinigt machines en gereedschappen volgens instructies	d. Basisprincipes van EPB
5. Organiseert zijn werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde	e. Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
6. Werkt veilig op hoogte	f. (Veiligheids)pictogrammen
7. Voert de werkzaamheden uit volgens planning en instructies en houdt de werkadministratie bij	g. Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
	h. Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
	i. Specifieke risico's van gevaarlijke en schadelijke stoffen, elektriciteit, lawaai, trillingen, brand, explosies, ...
	j. Ergonomische hef- en tiltechnieken
	k. Voorschriften m.b.t. afvalsortering en gevaarlijke producten
	l. Geoptimaliseerd verbruik van materialen en grondstoffen

	<ul style="list-style-type: none"> m. Duurzaam verbruik van materialen, water en energie n. Duurzaam gebruik van machines en gereedschappen o. Machines en elektrisch-, pneumatisch- en handgereedschap p. Werking en veiligheidsaspecten van te gebruiken machines en gereedschappen q. Onderhoudstechnieken van gereedschappen en materieel r. Inrichting van de werkplek s. Signalisatievoorschriften t. Voorschriften voor het veilig werken op hoogte u. Maatregelen ter preventie van het vallen van personen en voorwerpen van een (rol)steiger v. Voorwaarden om een (rol)steiger te betreden w. Opbouw van rolsteigers x. Building Information Modeling (BIM) y. Werkdocumenten, tekeningen en plannen z. Traceerbaarheid van producten aa. Functionele berekeningen bb. Meetmethoden en -instrumenten
--	---

Beroepsspecifieke competenties	Kenniselementen
8. Helpt bij de voorbereidende werkzaamheden i.f.v. uit te voeren schilder- en behangwerken	cc. Functies in een woonruimte
9. Helpt bij het voorbereiden van de oppervlakken i.f.v. beschermen en verfraaien	dd. Bouwplaatsorganisatie
10. Helpt bij het gebruiksklaar maken van het afwerkingsproduct	ee. Fysische en chemische verschijnselen i.v.m. gebouwen (porositeit, capillariteit, condensatie, corrosie, uitzetting en inkrimping van materialen, vorming van schimmels, mossen en houtziekten, ...)
11. Helpt bij het manueel schilderen van oppervlakken zowel binnen als buiten	ff. Staat van het oppervlak: nieuw, oud, beschadigd, aangetast door vocht, roest, schimmel, alkaliteit, parasieten, ...
12. Helpt bij het voorbereiden van de oppervlakken i.f.v. behangwerken	gg. Specifieke risico's bij het gebruik van solventen, de grenswaarden voor blootstelling en de nodige preventiemaatregelen
13. Helpt bij het aanbrengen van behang	hh. Soorten, gebruik en toepassingen van decapeer- en schuurmiddelen
14. Helpt bij het afronden van de werkzaamheden en het reinigen van het materieel	ii. Materialen- en producten in functie van de ondergrond en de afwerklaag
	jj. Aard van de ondergrond en implicaties voor de schilder- en behangwerken en de voorbereiding
	kk. Lijmsoorten en hun toepassingen
	ll. Vliesbehang
	mm. Afwerkingsproducten en toevoegingsmiddelen: toepassingsmogelijkheden, kwalitatieve kenmerken, uitzicht, mengverhoudingen,

	<p>pigmenten, kleurbenamingen, verenigbaarheid, neveneffecten, veiligheids- en recyclagevoorschriften, ...</p> <p>nn. Opeenvolgende stappen bij manueel schilderwerk</p> <p>oo. Soorten behang</p> <p>pp. Versnijdingsvoorschriften van behang</p> <p>qq. Behangplan</p> <p>rr. Plaatsingsvoorschriften en de richtlijnen van de fabrikant van behang</p> <p>ss. Oliën, oplos- en verdunnings- en verhardingsmiddelen: toepassingen</p>
--	---

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten.....	3
1.2	Handelingsplanmatig werken	4
1.3	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.4	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.5	Differentiatie	6
1.6	Opbouw van het leerplan	7
2	Situering	8
2.1	Omschrijving van de studierichting.....	8
2.2	Samenhang met de opleidingsfase	8
2.3	Studiebekrachtiging	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	9
3.1	Medewerker schilder- en behangwerken en het vormingsconcept.....	9
3.2	Krachtlijnen	10
3.3	Opbouw.....	10
3.4	Samenhang ASV - BGV	10
3.5	Aandachtspunten.....	11
4	Leerplandoelen	11
4.1	De opdracht procesmatig voorbereiden.....	12
4.2	De opdracht volgens voorbereiding realiseren met aandacht voor preventie en milieu.....	14
5	Basisuitrusting	20
5.1	Infrastructuur	20
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	20
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	21
6	Glossarium	22
7	Concordantie	23
7.1	Concordantietabel.....	23
7.2	Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel	24

